

KUTSESTANDARD

Kahjulike organismide tõrjuja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse koolituskavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kahjulike organismide tõrjuja, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Olmekahjurite tõrjumine	Kahjulike organismide tõrjuja, tase 5 Olmekahjurite tõrjumine
Ehitiste konserveerimine	Kahjulike organismide tõrjuja, tase 5 Ehitiste konserveerimine
Desinfitseerimine	Kahjulike organismide tõrjuja, tase 5 Desinfitseerimine

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Kahjulike organismide tõrjuja töö on kahjulike ja soovimatute organismide elutegevuse ohjamine ohutuma elukeskkonna tagamiseks ning elanikkonna teavitamine kahjuritega seotud ohtudest. 5. taseme kahjulike organismide tõrjuja on pikaajalise töökogemusega spetsialist, kes tuleb toime keerukate tööülesannete täitmisega muutuvates oludes. Ta juhendab madalama tasemega kahjulike organismide tõrjujat, annab edasi kutsealaseid oskusi ja juhib meeskonnatööd. 5. taseme kahjulike organismide tõrjuja töö on biotsiidide ja/või füüsikaliste ning mehhaaniliste meetodite abil kahjulike organismide tuvastamine, hävitamine, tõrje, kahjustava toime ennetamine või muul viisil nende vastu võitlemine. 5. taseme kahjulike organismide tõrjuja vastutab töö korraldamise ning tulemuste eest.</p> <p>Kahjulike organismide tõrjuja tööga võib kaasneda allergia kasutatavate kemikaalide, sh biotsiidide ning mikroorganismide suhtes. Töökeskkond võib olla saastunud õhuga, kõrge temperatuuriga või liigniiske. Kahjulike organismide tõrjuja tööaeg on paindlik, töö võib toimuda õhtu-, öö- ja hommikutundidel, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel. Töö võib toimuda kõrgustes.</p> <p>Kahjulike organismide tõrjuja töövahenditeks on biotsiidid ja nende lisaained, tõrjevahendid, seadmed, redelid, tellingud, isikukaitsevahendid jms.</p> <p>Antud kutsele lähedasteks kutseteks on puhastusteeninduse kutsed, kus põhirõhk on pindade puhastamisel.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Tööks ettevalmistamine</p> <p>A.2.2 Pindade puhastamine</p> <p>A.2.3 Kemikaali, sh biotsiidi käitlemine</p> <p>A.2.4 Kahjulike organismide tõrjeprotsessi läbiviimine</p> <p>A.2.5 Kemikaalide/biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus</p> <p>A.2.6 Juhtimine</p>
Spetsialiseerumisega seotud tööosad
<p>Olmekahjurite tõrjumine</p> <p>A.2.6 Olmekahjurite tõrjumine</p>

Ehitiste konserveerimine A.2.7 Ehitiste konserveerimine
Desinfitseerimine A.2.9 Desinfitseerimine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
5. taseme kahjulike organismide tõrjuja on kesk- või kutsekeskharidusega, läbinud kutsealase täienduskoolituse ja omab kutsealast töökogemust.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Kahjuritõrjuja, ehitiste konserveerija, desinfektor.
A.5 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Biotsiidiseadus; Sotsiaalministri määrus nr 66 „Täpsustatud nõuded kahjuritõrje läbiviimisele, plaanile ja aruandele“; määrus (EL) nr 528/2012 (biotsiidimäärus); määrus (EL) nr 1272/2008 (CLP määrus); Kemikaaliseadus.
A.6 Tulevikuoskused
Kasvav tähtsus on tehnoloogilistel lahendustel (nt QR-koodid, digitaalsed tööaktid ja aruanded infovahetusel, putukaloendur, kahjurite liikumise elektroonne jälgimine, tõrjelambid ja termotöötlus).

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kutse koosneb kohustuslikest ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2), kohustuslike kompetentside B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4, B.3.5 ja B.3.6 tõendamine ning vähemalt ühe spetsialiseerumisega seotud kompetentsi tõendamine: Olmekahjurite tõrjumine, kompetents B.3.7 või Ehitiste konserveerimine, kompetents B.3.8 või Desinfitseerimine, kompetents B.3.9

B.2 Kahjulike organismide tõrjuja, tase 5 üldoskused
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tagab õigusaktidest tulenevate töötervishoiu-, keskkonnakaitse- ja tööohutusnõuete täitmise; kasutab ohutuse tagamiseks ohutustehnilisi ja isikukaitsevahendeid ning tagab nende korrasoleku. 2. Arvestab oma tegevuses töö- ja ümbritseva keskkonna võimalike riskidega. 3. Tegutseb häda- ja eriolukordades asjatundlikult; kriisiolukorras juhendab teisi; vajadusel kutsub professionaalse abi; vajadusel annab esmaabi. 4. Suhtleb klientidega sõbralikult ja lähtuvalt heast tavast. 5. Suhtlemisel kolmandate osapooltega lähtub konfidentsiaalsuse põhimõtetest. 6. Mõistab kultuuride mitmekesisust ja on salliv. 7. Tagab töö dokumenteerimise vastavalt kehtivatele õigusaktidele. 8. Kasutab tööalaselt arvutit sisuloome, probleemilahenduse, ohutuse, infotöötlemise ja kommunikatsiooni osas iseseisva kasutaja tasemel (vt lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.3.1 Tööks ettevalmistamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Kahjulike organismide tuvastamine (v.a mikroorganismid): kontrollib kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse, aktiivsuse ja kahjulike organismide sissetungi ja/või kahjustuse põhjuste määramise õigsust.	

2. Tõrjevajaduse hindamine: tutvub töötluskeskkonna ning võimalusel seal varem tehtud kahjulike organismide tõrje dokumentatsiooniga.
3. Tõrjemeetodi määramine: hindab töötluskeskkonda ning määrab sobiva tõrjemeetodi, arvestades objekti eripära.
4. Kahjulike organismide tõrjeplaani koostamine: nõustab klienti töökeskkonna ettevalmistamisel tõrjeks; tutvustab tellijale ja/või kliendile võimalikke ohtusid ja ettevaatusabinõusid enne töötlust, töötamise ajal ja pärast töötlust ning kahjulike organismide levikut ennetavaid meetodeid; tutvustab kliendile kasutatavaid biotsiide ja füüsikalisi tõrjemehhanisme.
5. Kliendi nõustamine töökeskkonna ettevalmistamisel: koostab hinnapakumise, arvestades tööde mahtu, objekti eripärasid ja kliendi vajadusi; vajadusel koostab lepingu vastavalt hinnapakumisele ja kokkulepetele kliendiga.
6. Töö- ja isikukaitsevahendite kontrollimine ning töökorda seadmine: tagab töö- ja isikukaitsevahendite olemasolu ja juhendab nende kasutamist; valib tööks sobilikud töö- ja isikukaitsevahendid.
7. Riskianalüüsi teostamine: tagab riskianalüüsi teostamise tõrjevahendi, tõrjemeetodi, töödeldava keskkonna kahjulikkuse hindamiseks nii kahjulike organismide tõrjuja kui kliendi terviseohutuse tagamise eesmärgil; on kursis kahjulikelt organismidelt inimestele üle kanduvate haigustega ning võtab seda riskianalüüsi teostamisel arvesse.

B.3.2 Pindade puhastamine või puhastamise organiseerimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Puhastusviisi määramine: juhendab madalama taseme töötajat pinnakatte materjalide ja mustuse eripära määratlemisel ning puhastusaine, tarvikute jms kasutamisel; kontrollib pindade puhastamiseks valitud viisi õigsust.
2. Pindade/ruumide isoleerimine: kontrollib ja vastutab pindade/ruumide õigete isoleerimismeetodite ja kahjulike osakeste lendumist takistavate meetodite valiku eest.
3. Puhastamine: tagab puhastamise tulemuslikkuse kontrollimise visuaalselt ja/ või kasutades selleks sobilikke mõõtmisviise.
4. Jääkide utiliseerimine: kontrollib jäätmete utiliseerimist, arvestades keskkonnakaitse- ja ohutusnõudeid.

B.3.3 Kemikaali, sh biotsiidi käitlemine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Kemikaali, sh biotsiidi valimine: kontrollib valitud kemikaali, sh biotsiidi vastavust kahjulike organismi(de) liigile, tundlikkusele ning aastaajale; hindab valitud kemikaali, sh biotsiidi sobivust objektile varem kasutatud kemikaalidega, arvestades koosmõju ja resistentsuse võimalusi.
2. Töölahuse valmistamine: tagab kemikaalide koosseisulise ja protsentuaalse vahekorra määramise lahuses vastavalt toote kasutusjuhendile; tagab õige koostisega kemikaalide lahuse valmistamise vastavalt kehtivate õigusaktide nõuetele.
3. Objekti tähistamine: kontrollib kemikaali hoiatuslause(te) (P) ja ohulause(te) (H) tähiste ja ohupiktogrammi(de) nõuetekohaselt pakendile ja/või piktogramm objektile paigaldamist.

B.3.4 Kahjulike organismide tõrjeprotsessi läbiviimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Tähiste ja piktogrammide paigaldamine: korraldab tõrjevahendite kasutamisega kaasnevate tähiste ja piktogrammide nõuetekohase paigaldamise.
2. Integreeritud kahjulike organismide tõrje korraldamine: määrab ruumi, ruumi osa ja/või materjali töötlemise vajaduse ja meetodi; annab juhised nõuetekohase kahjulike organismide tõrje protsessi korraldamiseks.
3. Dokumentatsiooni koostamine, kontrollimine ja allkirjastamine: kontrollib dokumentatsiooni nõuetekohast vormistamist sh kasutatavate kemikaalide, vahendite ja seadmete koosseisu ja hulga dokumenteerimise õigsust; allkirjastab dokumendid, mis on seadusandlusest tulenevalt nõutud vastutava isiku poolt allkirjastamiseks; väljastab vastavalt vajadusele kliendile ja/või tellijale tõrjedokumentid.
4. Kliendi juhendamine: annab soovitusi kindlaks tehtud probleemi algpõhjuste kõrvaldamiseks.
5. Järelekontrolli tegemine: teostab või organiseerib järelekontrolli tõrjevahendite efektiivsuse üle, jälgides kahjulike organismide tõrjeargset aktiivsust; vajadusel korrigeerib kahjulike organismide tõrjeplaani.
6. Tulemuste hindamine: hindab kahjulike organismide tõrje tulemusi ja dokumenteerimise vastavust õigusaktidele; vajadusel tagab monitooringu; käsitleb kliendi tagasisidet.

B.3.5 Kemikaalide, sh biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Jäätmete isoleerimine, pakendamine ja transportimine: instrueerib madalama kutsekvalifikatsiooni tasemega kahjulike organismide tõrjujat jäätmete ohutu transportimise osas; vastutab lahusejääkide nõuetekohase isoleerimise, pakendamise ja transportimiseks eest.
2. Kemikaalide/biotsiidide ladustamine: peab kemikaalide kuluarvestust; koostab seaduses ettenähtud aruandluse.

3. Kemikaalide/biotsiidide utiliseerimine: jälgib kemikaalide/biotsiidide laoseisu, seisukorda ning säilivustähtaegasid ja korraldab tähtaja ületanud kemikaalide/biotsiidide nõuetekohase utiliseerimise.

B.3.6 Juhtimine **EKR tase 5**

Tegevusnäitajad:

1. Meeskonna töö juhtimine: juhib meeskonda sh komplekteerib meeskonna, koostab tööjaotuskava, korraldab töö ja logistilise lahenduse.
2. Kahjulike organismide tõrjeprotsessi juhtimine: juhib kahjulike organismide tõrjeprotsessi, lähtudes integreeritud kahjulike organismide tõrje juhtimise (IPM) põhimõtetest.
3. Juhendamine: juhendab ja õpetab praktikante ja madalama kutse kvalifikatsiooni tasemega kahjulike organismide tõrjujaid; korraldab kutsealaste koolituste läbiviimist.
4. Töö kvaliteedi hindamine: hindab töö kvaliteeti ja kontrollib tööohutust.
5. Analüüsimine: analüüsib dokumentatsiooni põhjal kahjulike organismide tõrjet statistiliselt ja koostab valdkonna arengukava.
6. Inventuuri tegemine: teeb kemikaalide/biotsiidide, füüsiliste tõrjemehhanismide ja töövahendite inventuuri.
7. Arhiveerimine: vastutab arhivaalide nõuetekohase säilitamise, kasutamise ja hävitamise eest.

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENSIID

Kutse taotlemisel on nõutav vähemalt ühe spetsialiseerumisega seotud kompetentsi tõendamine:

Olmekahjurite tõrjumine, kompetents B.3.7 või

Ehitiste konserveerimine, kompetents B.3.8 või

Desinfitseerimine, kompetents B.3.9.

Olmekahjurite tõrjumine

B.3.7 Olmekahjurite tõrjumine **EKR tase 5**

Tegevusnäitajad:

1. Kahjulike organismide määramine: kontrollib kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse ja aktiivsuse määramise õigsust.
2. Sissetungi/kahjustuste põhjuste välja selgitamine: selgitab olmekahjurite sissetungi ja/või kahjustuse põhjused ning kahjurite leviku ennetamiseks vajalikud meetmed
3. ja teavitab kahjulike organismide resistentsuse või ristresistentsuse arenemisest biotsiidis sisalduva toimeaine suhtes või ebapiisavast tõhususest biotsiidi registreerimistunnistuse või loa omanikku..
4. Tõrje läbiviimine: korraldab olmekahjurite tõrjeprotsessi vastavalt olmekahjurite liigile, arvukusele ja aktiivsusele; kontrollib tõrjemeetodi valikut.

Ehitiste konserveerimine

B.3.8 Ehitiste konserveerimine **EKR tase 5**

Tegevusnäitajad:

1. Kahjustuspiirkonna isoleerimine: määrab avatava piirkonna ning kahjustuse levikut takistavad tegevused ning korraldab kahjustuspiirkonna avamise.
2. Kahjustuspiirkonna avamine ja tugevdamine: hindab tarindite toetamise ja/või tugevdamise vajadust ja ulatust; kontrollib alles jäävate materjalide mehhaanilisi omadusi, kasutades selleks vastavaid seadmeid.
3. Utiliseerimine: dokumenteerib kahjustatud materjalide utiliseerimise.
4. Materjalide töötlemine: määrab kahjustuspiirkonna töötlusmeetodi vastavalt töödeldava materjali omadustele; koostab töötlusjuhendi materjali töötlemiseks; annab soovitusel esmasteks taastamistöödeks.

Desinfitseerimine

B.3.9 Desinfitseerimine **EKR tase 5**

Tegevusnäitajad:

1. Kahjulike organismide tuvastamine: tagab mikroorganismide liigilisuse ja arvukuse tuvastamise eelnevalt teostatud uuringute põhjal või tellib uuringu; toob välja kahjulike organismide liikide eripärad, mis on vajaliku tõrje läbiviimiseks.

2. Kliendi nõustamine töökeskonna ettevalmistamisel: nõustab klienti mikroorganismide levikut takistavate meetodite rakendamise osas.
3. Kahjustuspiirkonna isoleerimine: juhendab kahjustuspiirkonna isoleerimist ning ohu- ja hoiatusmärkide paigaldamist.
4. Pindade puhastamine: kontrollib puhastamise tulemuslikkust visuaalselt ja/ või kasutades selleks sobilikke mõõtmisviise nagu näiteks ATP, mikroorganismide üldhulga määramine Hygicult testiga jms; märkab ja arvestab võimaliku biokirme (biofilm) tekkega ning leiab sobivad viisid selle eemaldamiseks.
5. Kahjulike organismide (mikroorganismide) tõrje läbiviimine: juhendab mikroorganismide tõrje läbiviimist.
6. Järelekontrolli tegemine: organiseerib kahjustatud ruumide ja/või pindade tõrje efektiivsuse ja vajadusel kahjulike organismide resistentsuse kontrolli; vajadusel alustab kahjulike organismide tõrje protsessi uuesti ning vajadusel valib uued tõrjevahendid.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	04-23042021-02/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Helge Alt, Puhastusekspert OÜ Annemari Linno, Terviseamet Kalle Pilt, Eesti Desinfektsiooni- ja Kahjuritõrjeettevõtete Liit Toomas Trei, Rentokil OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Teeninduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	28
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	22.04.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	22.04.2026
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7544 Kahjuri- ja umbrohutõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pest Control Technican, EstQF Level 5
Soome keeles	Desinfektori
Vene keeles	Дезинфектор
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	